

*Ahmadjonov Abdurasul Tursunali o'g'li**Marg'ilon turizm va madaniy meros texnikumi o'qituvchisi***O'ZBEKISTONDA TURISTIK MASHRUTLARNING BAHOSI: TAHLIL VA O'ZGARISHLAR**

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida faoliyat olib borayotgan erkin turistik korxonalaridagi turistik mashrutlar va ularni tahlili yoritib o'tilgan.

Kalit so'zlar. Transport, mashrutlar, turizm, mehmonxonalar, turizm sektorlari

Абстрактный. В данной статье описаны туристические маршруты и их анализ независимых туристических предприятий, действующих в Республике Узбекистан.

Ключевые слова. Транспорт, маршруты, туризм, гостиницы, туристические отрасли.

Abstract. This article discusses the tourist routes and their analysis in independent tourist enterprises operating in the Republic of Uzbekistan.

Keywords. Transport, routes, tourism, hotels, tourism sectors

Kirish

O'zbekiston turizm sohasining so'nggi yillarda rivojlanishi, mamlakatning boy tarixiy merosi, tabiat go'zalliklari va madaniy merosini keng auditoriyaga tanitish imkoniyatlarini yaratmoqda. Shu bilan birga, turistik xizmatlar va mashrutlarning narxlari ham muhim masalalardan biri bo'lib qolmoqda. Turizm mashrutlarining narxi faqatgina sayohatchilarning byudjeti uchun emas, balki mamlakat iqtisodiyoti va turizm sanoatining o'sishi uchun ham muhim ahamiyatga ega.

Asosiy qism

Turistik mashrutlarning bahosini belgilashda turizmga qabul qilingan ma'lum bir hisob usuli yoki tavsiyalar ishlab chiqilmagan. Ilmiy adabiyotlardan ma'lumki, chet el turizmida turistik mashrutlarning bahosini belgilashda ko'plab uslubiy qo'llanmalar ishlab chiqilgan. Lekin ulardagi usullar va tavsiyalar bizning turizmga to'g'ridan-to'g'ri qo'llab bo'lmaydi. Chunki ulardagi xizmatlar bilan bizdagi xizmatlar o'rtasida katta farqlar bor.

Shuning uchun ham biz turistik mashrutlarning bahosini belgilashda albatta marketing tadqiqotlarini o'tkazishni hisobga olishimiz kerak bo'ladi. Maqsad shundan iboratki, turistlar (ichki turistlar va xalqaro turistlar) turistik mashrutning narxiga qanday ta'sir qilishini aniqlashdir. Turistlarning mashrut va boshqa xizmatlarning ancha qimmatligidan hozirgacha shikoyat qilishmoqda (masalan, mehmonxona xizmatlari). Rossiya davlatida turistik mashrutning bahosini belgilashda marketing tadqiqotlaridagi asosiy yo'nalishlar juda ko'p. Shulardan xalqaro turizmga eng ommaviylashgan kutiladigan natijalar bo'yicha yo'nalishda marketing tadqiqotlari o'tkaziladi.

1. Turistik Mashrutlar Turlari va Baholarining Ta'siri

-O'zbekistonda turistik mashrutlar asosan ikkita asosiy toifaga bo'linadi: madaniy-tarixiy va ekologik-tabiiy turizm. Har bir turistik yo'nalish uchun narxlar turlicha bo'lishi mumkin.

Misol uchun:-Madaniy-tarixiy mashrutlar: Bular asosan Samarqand, Buxoro, Xiva kabi qadimiy shaharlarni o'z ichiga olgan turistik yo'nalishlar. Ushbu mashrutlarda xizmatlar, o'ziga xos sayohat yo'riqchilarining yordami, ekskursiyalar, mehmonxonalar va transport xizmatlari narxi ko'proq bo'lishi mumkin. Ularning narxlari asosan sayohat mavsumi va mehmonxona klassiga qarab o'zgaradi. Masalan, bir kunlik ekskursiya narxi 50-100 AQSh dollariga yaqin bo'lishi mumkin.

- Ekologik-tabiiy mashrutlar: Ushbu turdagi sayohatlar, ko'pincha, Qoraqalpog'iston, Farg'ona vodiysi yoki Tyan-Shan tog'lari kabi tabiiy manzaralarni o'rganishni o'z ichiga oladi. Ushbu mashrutlarda narxlar ko'pincha qishloq joylaridagi turar joylar, transport va o'ziga xos tabiat qo'riqxonalar bilan bog'liq xarajatlar asosida belgilanadi.

2. Narxlarga Ta'sir Etuvchi Omillar

- Transport: O'zbekistonda sayohatchilar uchun mashhur bo'lgan transport turi – temir yo'l, avtobus va avtoulavlardir. Mashrutlarning narxiga bu transport turlarining qiymati, shuningdek, transfer xizmatlari va avtobuslar soni ta'sir qiladi. Hozirda, O'zbekistonda ko'plab sayohat agentliklari va onlayn platformalar orqali sayohatlar uchun paketlar taklif qilmoqda.

- Mehmonxonalar: O'zbekistondagi turistik joylarga sayohat qilayotganlar uchun turli kategoriyadagi mehmonxonalar mavjud. Narxlar mehmonxona darajasiga qarab farq qiladi. Yulduzli mehmonxonalar, odatda, yuqori narxlarda bo'ladi, ammo oddiy yotoqxona yoki mehmon uylarida narxlar ancha arzon bo'lishi mumkin.

- Sayohat Mavsumi: O'zbekistonning turizm mavsumi asosan bahor va kuz oylarida eng yuqori darajada bo'ladi. Shu davrda, turistik xizmatlar narxlari oshishi mumkin, ayniqsa yuqori talab va joylarning cheklanganligi tufayli.

- Mahalliy Xizmatlar va Ekskursiyalar: Mahalliy sayohat agentliklari tomonidan taklif etiladigan ekskursiyalar va qo'shimcha xizmatlar (masalan, o'ziga xos taomlar, madaniy tadbirlar) narxlarni oshirishi mumkin. Bunda, sayohatchilar uchun individual xizmatlar yoki guruh sayohatlari tanlash imkoniyati mavjud.

3. Turizm Xizmatlari Narxining O'zgarishi

O'zbekistonning turizm sektorida so'nggi yillarda sezilarli o'zgarishlar kuzatilmoqda. Masalan, 2023 yildan boshlab, ko'plab turistik mashrutlarda yangi modernizatsiya jarayonlari amalga oshirilgan: yangi mehmonxonalar, zamonaviy transport vositalari, sayohat uchun raqamli xizmatlar va ekskursiyalarni onlayn tarzda rezervatsiya qilish imkoniyatlari yaratilgan. Bularning barchasi narxlarning o'zgarishiga olib keldi.

Bundan tashqari, 2024 yilda O'zbekistonda turizmni rivojlantirishga qaratilgan yangi davlat dasturlari va investitsion loyihalar kutilmoqda. Ushbu tashabbuslar, turizm xizmatlarining narxlarini yanada raqobatbardosh qilishga yordam beradi.

4. Kelajakda Turistik Mashrutlar Narxi: Prognozlar

Kelajakda O'zbekistonning turizm sohasi uchun yaxshi istiqbollar mavjud. Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan tashabbuslar, yangi turistlar oqimi va global turizm sanoatidagi o'zgarishlar turizm xizmatlarining narxlarini barqarorlashtirishga olib kelishi mumkin. Shuningdek, ekologik va madaniy turizmning jadal rivojlanishi, mahalliy jamiyatlar uchun qo'shimcha daromad manbai yaratadi.

Xulosa

O'zbekistonda turizm mashrutlarining narxi turli omillar, jumladan, transport, mehmonxona darajasi, sayohat mavsumi va qo'shimcha xizmatlarga qarab o'zgaradi. Biroq, turizm sektori rivojlanishi davomida, narxlarning raqobatbardosh bo'lishi, yangi imkoniyatlar yaratishi va yanada kengroq turist auditoriyasini jalb qilishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi "2022- 2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni// www.lex.uz
- 2."Turizm infratuzilmasini rivojlantirishning metodologik, uslubiy asoslarini takomillashtirish" mavzusidagi xalqaro ilmiy anjuman materiallari, Samarqand-2014
- 3.M.Yusupov R.Tursunov, , R.Muratov, I.Sayfutdinov. Kichik tadbirkorlik (biznes) sub'ektlarini tashkil etish // «O'z biznesingizni yarating» O'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalari uchun o'quv-uslubiy majmua – Toshkent

Internet manbalar:

1. www.ziynet.uz
2. www.sies.uz
3. www.e-tours.ru